

39.091.3 (092)
Ф 79

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національна академія педагогічних наук України

Інститут педагогіки

Криворізький державний педагогічний університет Кафедра початкової освіти

Херсонський державний університет

Центральноукраїнський державний педагогічний університет

імені Володимира Винниченка

Природничо-гуманітарний університет м. Седльце (Польща)

Державна вища школа ім. Папи Римського Іоанна Павла II м. Бяла-Подляска (Польща)

Університет суспільних наук (Польща)

Комунальний вищий навчальний заклад «Нікопольський педагогічний коледж»

Дніпропетровської обласної ради»

**ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ І ПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ
ЗАСОБАМИ СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ**

Збірник матеріалів

**Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції,
присвяченої 90-річчю Криворізького державного педагогічного
університету та 60-річчю психолого-педагогічного факультету
(спеціальності Початкова освіта)**

21 листопада 2019 року

Кривий Ріг – 2019

ФОРМУВАННЯ ПРИРОДОЗНАВЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЗАСОБАМИ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ТВОРЧОСТІ

І.Г. Любар,

доцент кафедри початкової освіти,
Криворізький державний педагогічний університет,
м. Кривий Ріг

Сьогодні одними з головних завдань природознавчих дисциплін у початковій школі є не тільки ознайомлення школярів з навколишнім світом, засвоєння елементарних знань про природу та взаємозв'язки в ній, а й розвиток ціннісного ставлення до природи, надання основ екологічної та природоохоронної діяльності. Природа має стати особистою цінністю для кожного учня. Досягається це шляхом усунення формального підходу до вивчення природи, впровадженням компетентнісного підходу, що орієнтований на суб'єктивні надбання самого учня в процесі навчання.

Теоретико-методологічні засади компетентнісного підходу досліджували науковці Н. Бібік, А. Маркова, О. Овчарук, В. Петрик, О. Пометун, О. Савченко, А. Хуторський та ін.

Існує чимало тлумачень поняття «компетентність», зокрема І. Зимня визначає компетентність як актуалізовану, інтегративну, таку, що базується на знаннях, інтелектуально й соціокультурно зумовлену особистісну якість, яка проявляється в діяльності, поведінці людини, у її взаємодії з іншими людьми під час вирішення різноманітних завдань [2].

Метою освітньої галузі «Природознавство» є формування природознавчої компетентності учня шляхом засвоєння системи інтегрованих знань про природу, способів навчально-пізнавальної діяльності, розвитку ціннісних орієнтацій у різних сферах життєдіяльності та природоохоронної практики. Предметна природознавча компетентність – особистісне утворення, що характеризує здатність учня розв'язувати доступні соціально і особистісно значущі практичні та пізнавальні проблемні

задачі, пов'язані з реальними об'єктами природи у сфері відносин «людина» – «природа» [3].

До системи природознавчої компетентності О.Грошовенко та Л.Присяжнюк відносять екологічну, інформаційну, аксіологічну, просторову, логічну компетенції [1].

З метою формування природознавчої компетентності на уроках природознавства в молодших класах доцільно використовувати кращі зразки усної народної творчості, де відбулося розуміння явищ природи, давалися поради щодо поведінки людей, їхньої праці, збереження здоров'я.

Глибше оволодіти дітям знаннями про природу допомагає народна дитяча творчість: оповіді, загадки, приказки, прислів'я, заклички, лічилки, фрагменти казок, дитячих пісень тощо. Їх уміле використання плекає у дітей шанування об'єктів природи, відчуття гармонії природи і людини, її одухотворення.

Спостереження за явищами природи зафіксовано у народних прикметах про особливості пори року, зміни в погоді тощо. Робота з народними прикметами має велике значення у навчанні й розвитку дітей молодшого шкільного віку.

З багатьма природними явищами діти зустрічаються кожного дня. Однак у них часто не розвинена увага і спостережливість. Це призводить до неправильного розуміння багатьох явищ, виходячи з цього необхідно вчителю у доступній формі розкривати складну систему взаємозв'язків предметів і явищ природи, вчити розуміти красу навколишньої природи.

На початку кожного сезону учням варто пропонувати перевірити певні народні прикмети щодо погоди. Завдяки такій роботі в учнів розвивається спостережливість, бажання розгадувати таємниці природи.

До пісенного фольклору з природничим змістом належать календарно-обрядові пісні, опановуючи які, школярі не тільки вивчають народні свята, а й беруть безпосередньо участь у їх проведенні.

Видатний український педагог В.Сухомлинський радив складати

вчителю разом з дітьми твори-мініатюри про навколишній світ, спостерігаючи явища природи; виготовляти картини з природних матеріалів, наочні посібники для біологічного кабінету, прикраси для класу з квітів тощо. Народні традиції в школі вивчали, проводячи День першого снопа, Свято першого хліба, Літній сінокіс та ін.

Отже, у народних прислів'ях і приказках, загадках і піснях, казках і легендах акумулювалося все, що сприятиме формуванню природознавчої компетентності молодого покоління, формуванню їх екологічної культури. Вплив народної спадщини на особистість протягом усього життя забезпечує її цілісний духовний розвиток.

Література

1. *Грошовенко О. П., Присяжнюк Л. А. Формування природознавчої компетентності молодших школярів [Електронний ресурс] / О. П. Грошовенко, Л. А. Присяжнюк // Педагогічні науки. – 2017. – №1. – Режим доступу: http://ps.stateuniversity.ks.ua/file/issue_78/part_1/15.pdf*
2. *Зимняя И. А. Компетенция и компетентность в контексте компетентностного подхода в образовании [Электронне джерело] / И. А. Зимняя. – Режим доступу: http://www.rusreadorg.ru/ckeditor_assets/attachments/63/i_a_zimnaya_competency_and_competence.pdf.*
3. *Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів із навчанням українською мовою. 1-4 класи. – Київ : Видавничий дім «Освіта», 2011. – 392 с.*

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Т.В. Марченко,

викладач вищої категорії, перший викладач,
ВКНЗ «Коростишівський педагогічний коледж імені І.Я. Франка»,
м. Коростишів

Є.Ю. Тарасюк,

студентка IV курсу,
ВКНЗ «Коростишівський педагогічний коледж імені І.Я. Франка»,
м. Коростишів (Житомирська обл.)

Одним зі шляхів оновлення змісту освіти й узгодження його з сучасними потребами, інтеграцією до європейського та світового освітніх